Programmabegroting 2023

Recreatieschap Twiske-Waterland

recreatieschap twiske-waterland

Versie 7 april 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

Programma's **6**

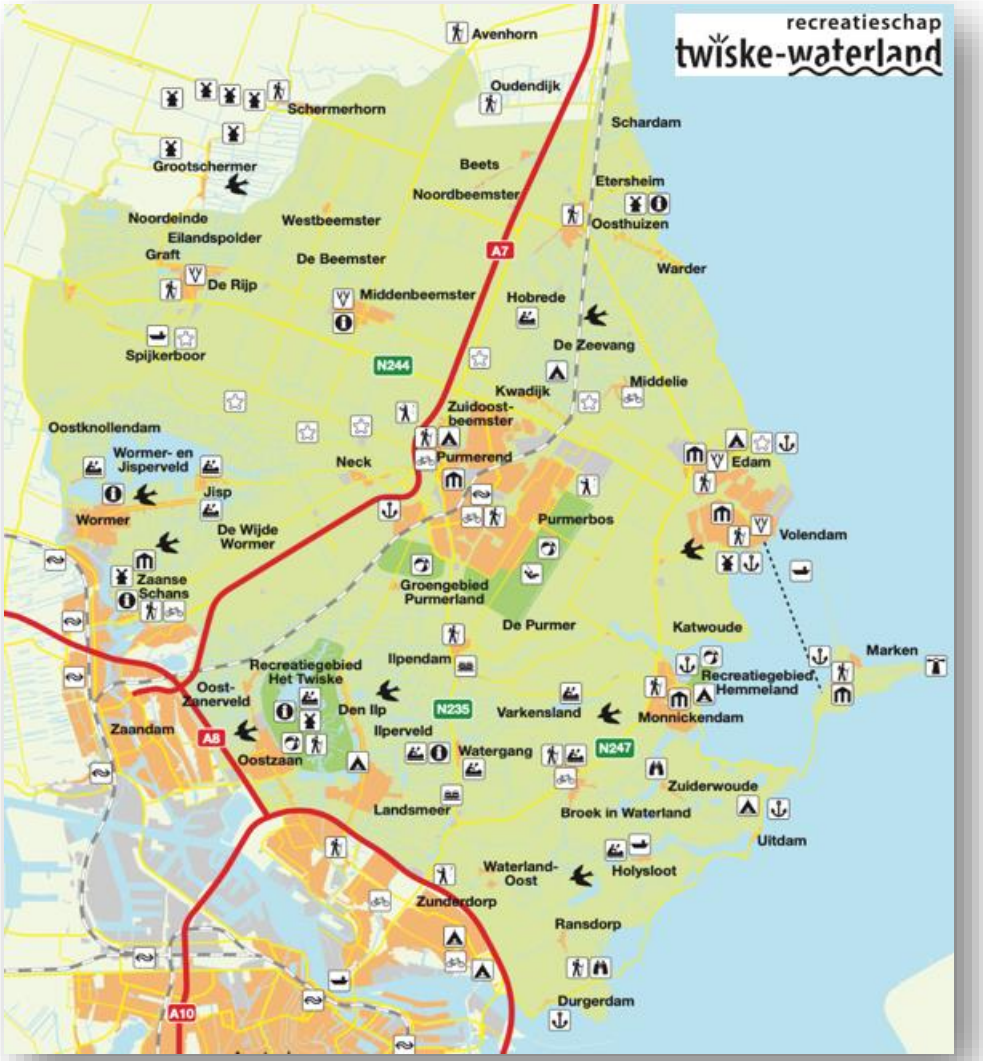
Programma 1. Ontwikkeling en inrichting 8
Programma 2. Beheer en onderhoud 11
Programma 3. Toezicht en veiligheid 15
Programma 4. Bestuur en ondersteuning 16
Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen 18

Paragrafen **20**

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 21
B. Kapitaalgoederen 22
C. Financiering 29
D. Bedrijfsvoering 30
E. Grondbeleid 33
F. Participanten 35

Overzicht van baten en lasten **38**

Bijlagen **50**

Samenvatting

Het werkgebied van het recreatieschap beslaat de gemeenten Amsterdam (Noord), Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Wormerland en Zaanstad en een deel van de gemeente Alkmaar (voorheen Graft de Rijp). Deze gemeenten (met uitzondering van Alkmaar) participeren samen met Provincie Noord-Holland in de gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twiske-Waterland. Het recreatieschap beheert en onderhoudt recreatieterreinen, natuurterreinen en recreatieve routes en objecten in haar werkgebied. Zij bekostigt haar activiteiten uit inkomsten van huren, pachten, evenementen (in voorkomende gevallen projectsubsidies) en bijdragen van de participanten.

Kerngegevens: Meer dan 1,6 miljoen bezoekers bij de laatste meting 2021, 31.000 hectare werkgebied, waarvan 650 hectare beheergebied.

Doel

Het doel van recreatieschap Twiske-Waterland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, gewijzigd vastgesteld op 23 mei 2016:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
b. In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu;
c. Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt en
d. Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma werd in 2021 aangevuld met recreatieve ambities uit de omgevingsvisies van gebiedspartners. Voor de realisatie daarvan geldt, meer dan voor de 'eigen' projecten, dat ze worden beschouwd als meekoppelkansen. Er is vaak grote afhankelijkheid van prioritering door de partners, doorlopen van participatieprocessen, procedureverloop, beschikbare externe financiering en regeling van beheer en onderhoud. Onder taakveld 3.1 worden de projecten benoemd die in 2023 worden uitgevoerd. Daarnaast worden ook in 2023 voorbereidingen gestart voor besluiten over en vormgeven van de projecten die in de jaren erna aan de orde komen (AB 11 mei 2022 04a: investeringsstrategie uitvoeringsprogramma). Bij de jaarlijkse evaluatie van het uitvoeringsprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het uitvoeringsprogramma ook de financiële meerjarenplanning jaarlijks herijkt.

Externe invloeden in 2023

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2023 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. De onzekerheid rond de coronacrisis in de jaren 2020-2021 is daarvan een duidelijk bewijs. Ten tijde van het vaststellen van de begroting is nog niet de invloed van de nieuwe college- en raadsprogramma's bekend. Belangrijke invloeden waarop in (al) 2023 moet worden geanticipeerd, zullen onder meer zijn: acceptatie van evenementen in het natura2000-gebied; toenemende recreatiedruk, verdroging en waterkwaliteit (klimaatadaptatie) et cetera.

Reacties op de Kadernota 2023

In de Kadernota 2023 is aangegeven dat de programmabegroting beleidsarm wordt opgesteld. Aanvulling van het uitvoeringsprogramma krijgt immers nog vorm. In de ontvangen zienswijzen van de gemeenteraden van Zaanstad en Oostzaan werd aandacht gevraagd voor:

- Het concreet maken van het doel 'vergroten van biodiversiteit' bij de uitvoering van beheer en onderhoud;
- De omvang van de reserves;
- Het gezamenlijk realiseren van gemeentelijke ambities op gebied van recreatie en toerisme;
- Het dekken van de stijging van lonen en prijzen door onttrekking aan de reserves;
- Continuïteit van de grote evenementen.

Wat willen we bereiken

Het recreatieschap zorgt met haar beheer, onderhoud en projecten voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau, de ambitie is om daarmee bij te dragen aan:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld verder uitgewerkt.

Wat gaat het kosten?

De lasten en baten per programma samengevat, zijn als volgt opgebouwd:

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	337.141	79.548	-257.593
2. Beheer en onderhoud	2.337.088	760.429	-1.576.658
3. Veiligheid en toezicht	262.450	-	-262.450
4. Bestuur en ondersteuning	478.133	-	-478.133
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.839	2.697.442	2.695.603
Totaal voor bestemming	**3.416.651**	**3.537.419**	**120.769**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	120.769	-	120.769
Totaal na bestemming	**3.537.419**	**3.537.419**	**-**

Financieel resultaat

De programmabegroting 2023 sluit met een positief saldo van € 120.769.

	Begroting 2023	Begrotings-wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	3.416.651	3.808.964	3.399.115
Baten	3.537.419	3.651.015	3.519.459
Saldo	**120.769**	**-157.949**	**120.345**

Bij de jaarlijkse evaluatie van het uitvoeringsprogramma in het najaar is meer bekend over de stand van zaken van alle projecten. Om deze reden wordt samen met het uitvoeringsprogramma ook de financiële meerjarenplanning jaarlijks herijkt.

De totale begrote lasten liggen € 392.000 lager dan vorig jaar, zoals hierboven in de tabel is weergegeven. Dat verschil wordt bepaald door:

- Lagere projectkosten ad € 68.000. De nog niet volledig uitgekristalliseerde raming voor de projecten in 2023 bedraagt € 150.000. In 2022 is voor projecten € 218.000 aan kosten begroot (vastgesteld in besluit AB 11 mei 2022 04a: investeringsstrategie uitvoeringsprogramma);
- De verwachte kosten voor het uitvoeringsprogrammaproject Recreatief Grid zijn in 2023 € 48.000 lager dan in 2022;
- Af te ronden projecten in 2022: Het project Natuurherstel met subsidie wordt in 2022 afgerond. Dit verklaart een kostenverschil van € 310.000 lagere kosten. Diverse incidentele projecten, zoals E-bike themaroute Oer-IJ en digitale themaroutes, zijn opgevoerd als kosten in 2022 en worden in dat jaar ook afgerond. Voor 2023 zijn nog geen kosten geraamd. Dit verklaart een kostenverschil van € 49.000 lagere kosten.
- Hogere kosten ad € 83.000 door stijging indexering van lonen en prijzen. Voor 2023 wordt het percentage 5.17 % aangehouden (CBS: CPI november 2021).

De begrote baten zijn € 113.000 lager dan de begroting 2022 na wijziging. Dat verschil wordt veroorzaakt door:

- Afronding van het project Natuurherstel waarvoor in 2022 € 310.000 wordt ingerekend;
- Hogere baten in 2023 ad € 53.000 als gevolg van subsidieverstrekking voor het project Recreatief Grid;
- Hogere opbrengsten ad € 133.000 door het volgen van de indexering van lonen en prijzen. Voor 2023 wordt het percentage 5.17% aangehouden (CBS: CPI november 2021);
- Hogere pacht- en huuropbrengsten ad € 11.000.

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

	Stand per 01-01-2023	Stand per 31-12-2023	Verschil
Algemene reserve	2.837.374	2.736.484	-100.890
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	26.548	26.548	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	216.998	216.998	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.525.247	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	391.145	542.804	151.659
Totaal reserves	**4.933.594**	**5.054.363**	**120.769**
Voorziening groot onderhoud	125.946	55.685	-70.261
Totaal reserves en voorzieningen	**5.059.540**	**5.110.048**	**50.508**

Risicobeheersing

De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
- Geen (grootschalige) evenementen (corona);
- Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving.

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 427.400. De huidige weerstandscapaciteit liggen boven het niveau van de berekende risico's.

Programma's

Doel

Het doel van het recreatieschap Twiske-Waterland is vastgelegd in artikel 2 van de Gemeenschappelijke Regeling, gewijzigd vastgesteld op 23 mei 2016:

a. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling in de openluchtrecreatie;
b. In samenhang met het vorenstaande tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijkmilieu;
c. Het tot stand brengen en duurzaam in stand houden van het specifiek en gedifferentieerde karakter van het landschap door bescherming, ontwikkeling en consolidatie van de waarden die het in zich draagt en
d. Het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van de direct hiervoor genoemde doelstellingen.

Alle activiteiten van het recreatieschap dragen bij aan deze doelen. Verder geven de in 2020 vastgestelde ambitie en uitvoeringsplan en het beleid van de participanten richting aan de activiteiten van Twiske-Waterland.

Ambitie

Het bestuur heeft in 2020 haar ambities voor de komende jaren opgetekend en vastgesteld in het Ambitiedocument. Deze ambities zijn samen te vatten onder drie strategische doelen: meer biodiversiteit, het beter spreiden van toenemende recreatiedruk en een breder recreatief aanbod.

Om daar uitvoering aan te geven wordt met het jaarlijks terugkerende onderhoud en beheer, aangevuld met een meerjarenuitvoeringsprogramma zorg gedragen voor instandhouding en waar gewenst en mogelijk, uitbreiding van het voorzieningenniveau. Bij de programma's zijn de doelen en prestaties per taakveld uitgewerkt.

Actuele ontwikkelingen

De uitvoering van beleid, beheer en onderhoud wordt in 2023 en de jaren erna beïnvloed en soms gestuurd door ontwikkelingen buiten het recreatieschap. De onzekerheid rond de coronacrisis in de jaren 2020-2021 is daarvan een duidelijk bewijs. Belangrijke invloeden waarop in (al) 2023 moet worden gereageerd, zullen zijn:

- De groei van de bevolking in de metropoolregio Amsterdam (MRA). Daardoor is een substantiële toename in recreatiebehoefte te verwachten voor de regio. Spreiding van het groeiend aantal toeristen staat hoog op de agenda.
- Natuurwaarden die onder druk staan door onder meer de stikstofdepositie en afname van de biodiversiteit.
- Klimaatadaptatie en beter verbinden van groen met de stad. Dat biedt ook kansen om de biodiversiteit te versterken door het buitengebied 'de stad in te trekken' en recreatie- en natuurbeleving al bij de voordeur te laten beginnen.
- Het provinciale ruimtelijk- en natuurbeleid. Tussen onder meer het Natuurnetwerk Nederland en de voor initiatieven gewenste ontwikkelruimte binnen de recreatiegebieden, kan spanning ontstaan.
- De Natura2000 beheerplannen. Binnen het werkgebied van het recreatieschap zijn die plannen merendeels eind 2016 vastgesteld en in 2022 geactualiseerd en aangescherpt. Het recreatieschap wordt daarin betrokken vanuit haar rol als gebieds- en routebeheerder.
- Samenwerking van de recreatieschappen met Staatsbosbeheer, Landschap Noord-Holland en Natuurmonumenten. Dat gebeurt voor een gezamenlijk uitvoeringsprogramma voor Laag-Holland: Amsterdam Wetlands.
- De voorbereiding op de verdeling van de participantenbijdragen. Die werd vastgesteld in 2020 voor de duur van 5 jaar. In 2024 worden de bijdragepercentages opnieuw vastgesteld op basis van de inwoneraantallen van de deelnemende gemeenten, voor de volgende periode van 5 jaren.

Programma's

Twiske-Waterland wil haar doelen realiseren aan de hand van vijf programma's. Per programma wordt gewerkt aan diverse taakvelden. Per taakveld zijn operationele doelen voor 2023 bepaald.

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	337.141	79.548	-257.593
2. Beheer en onderhoud	2.337.088	760.429	-1.576.658
3. Veiligheid en toezicht	262.450	-	-262.450
4. Bestuur en ondersteuning	478.133	-	-478.133
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.839	2.697.442	2.695.603
Totaal voor bestemming	**3.416.651**	**3.537.419**	**120.769**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	120.769	-	120.769
Totaal na bestemming	**3.537.419**	**3.537.419**	**-**

Specificatie van de baten	
Subsidies en projectbijdragen	79.548
Inkomsten uit gebiedsexploitatie, zoals evenementen, huren en pachten en parkeren	760.429
Participantenbijdragen	2.697.442
Totaal baten voor bestemming	**3.537.419**

Reguliere werkzaamheden

Het begrote saldo van de reguliere baten en lasten is met € 369.792 positiever dan de begroting 2022. Versterkt door het effect van de gehanteerde indexering van 5,17% is het saldo in de getoonde jaren positief.

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	3.088.080	3.012.873	2.957.034
Baten	3.457.871	3.314.802	3.306.979
Saldo	**369.792**	**301.929**	**349.945**

Incidentele werkzaamheden

Het begrote saldo van de incidentele baten en lasten is met € 249.023 positiever dan de begroting 2022. De voornaamste reden is de nog niet volledig uitgekristalliseerde raming voor de uitvoeringsprogrammaprojecten in 2023. Hierdoor zijn de kosten voor 2023 nog onvoldoende bekend en kunnen deze nog niet volledig worden meegenomen in de cijfers van 2023.

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Lasten	328.571	796.091	442.081
Baten	79.548	336.213	212.480
Saldo	**-249.023**	**-459.878**	**-229.601**

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting

Ambitie

Met het programma ontwikkeling en inrichting zet het recreatieschap zich in voor de ontwikkeling van recreatie en natuur. Voor 2023 gaat het vooral om:

- Uitvoeren van projecten uit het uitvoeringsprogramma;
- Omvormen van de Marsen tot zorgboerderij;
- Mede realiseren gebiedsplan IBP VP Amsterdam Wetlands;
- Uitwerken en (mede)realiseren van het recreatief grid en buitenpoorten;
- Begeleiden recreatieve meekoppeling Markermeerdijken.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Het uitvoeringsprogramma bestaat uit concrete projecten die ieder jaar worden ge-evalueert op het bereiken van de doelen. In 2023 worden, afhankelijk van het verkrijgen van budget, opgepakt:

- Zoeken aansluiting bij andere initiatiefnemers voor maatregelen bodemdaling en klimaatdoelstellingen;
- Overnemen recreatieve infrastructuur van Waterschap en gemeenten in alle deelnemende gemeentes;
- Recreatief Grid;
- Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken;
- Aanpassen Wandel- en Fietsroutenetwerk en TOP's Markermeerdijken;
- Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

Door het ondernemersloket worden de verzoeken van ondernemers behandeld en zo nodig verder begeleid. Dat geld ook voor de organisatoren van grote evenementen, die worden begeleid bij de uitvoering. Het gaat om evenementen die passen binnen de beleidsruimte die door de gemeenten is aangegeven. De begeleiding door het recreatieschap richt zich o.a. op het minimaliseren van de impact op de omgeving.

Taakveld 5.7.1 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Hieronder vallen activiteiten die ondersteunend zijn aan het beheer en onderhoud (programma 2):

- Ondersteuning voor beheerplannen en beheersysteem;
- Ondersteuning voor planmatige uitvoering van GO en vervangingen;
- Coördinatie en communicatie zwemwaterkwaliteit.

Baten en lasten

Programma 1. Ontwikkeling en inrichting	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	133.164	346.582	181.772
Inzet RNH	203.977	146.228	174.093
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	***337.141***	***492.810***	***355.864***
Opbrengsten	-	-	-
Subsidies en projectbijdragen	79.548	26.213	114.162
Totale baten	***79.548***	***26.213***	***114.162***
Saldo	**-257.593**	**-466.597**	**-241.702**

Programma 1 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
3.1 economische ontwikkeling	Uitvoeringsprogramma	193.269	79.548
3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Ondernemersloket	5.736	-
5.7.1 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Diverse projecten	138.136	-
Totaal		**337.141**	**79.548**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2023 Lasten	Baten
3.1	Reguliere werkzaamheden economische ontwikkeling	25.291	-
3.1	UP Zoeken aansluiting bij andere initiatiefnemers voor maatregelen bodemdaling en klimaatdoelstellingen	20.000	-
3.1	UP Overnemen recreatieve infrastructuur van Waterschap en gemeenten in alle deelnemende gemeentes	25.000	
3.1	UP Recreatief Grid	122.979	79.548
	Subtotaal taakveld 3.1	**193.269**	**79.548**
3.2.1	Reguliere werkzaamheden ontwikkeling en inrichting fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	
	Subtotaal taakveld 3.2.1	**-**	**-**
3.3	Reguliere werkzaamheden bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.736	
	Subtotaal taakveld 3.3	**5.736**	**-**
5.7.1	Reguliere werkzaamheden openbaar groen en (openlucht)recreatie	33.136	
5.7.1	UP Recreatieve meekoppeling verbreding Markermeerdijken	30.000	
5.7.1	UP Aanpassen Wandel- en Fietsroutenetwerk en TOP's Markermeerdijken	25.000	
5.7.1	UP Herstel wandelverbinding over zeesluis Edam-Volendam	50.000	
	Subtotaal taakveld 5.7.1	**138.136**	**-**
	Totaal	**337.141**	**79.548**

Programma 2. Beheer en onderhoud

Ambitie

Met het programma beheer en onderhoud zet het recreatieschap zich in voor de instandhouding van recreatie en natuur. Voor 2023 gaat het vooral om:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreantiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Zie voor nadere informatie ook de paragraaf kapitaalgoederen.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 2.1.2 Verkeer en vervoer

Dit taakveld bevat groot onderhoud en dagelijks onderhoud van gesloten verhardingen (asfalt), ruiter- en voetpaden en bestrating rondom openbare toiletgebouwen.

Taakveld 2.2.2 Parkeren

Dit taakveld bevat werkzaamheden rondom het parkeersysteem in Het Twiske. Hierbij moet gedacht worden aan het operationeel houden van het parkeersysteem, onderhoud aan de parkeervoorzieningen en vervanging van de camerasystemen.

Taakveld 3.2.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

De uitvoeringsorganisatie zorgt voor het afhandelen van WOB-verzoeken, canonherzieningen en andere notariële wijzigingen van erfpachtcontracten.

Taakveld 3.4 Economische promotie

Dit taakveld omvat het begeleiden van exploitatieontwikkelingen. Onderdelen hiervan zijn: het bevorderen van de samenwerking tussen lokale ondernemers en het recreatieschap op het gebied van begeleiden toerisme en recreatie samen met gemeenten uitwerken en communiceren van locaties voor horeca-ontwikkeling en het inspelen op ontwikkelingen met betrekking tot het al dan niet houden van evenementen.

Taakveld 5.3 Cultuur presentatie en productie

Het faciliteren van evenementen, waarvan het Lentekabinet groter dan 5000 bezoekers. Voor kleinere activiteiten en evenementen wordt een evenementenkalender afgestemd met de gemeenten Oostzaan en Landsmeer.

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en openluchtrecreatie

Dit taakveld bevat het zorgen voor een schoon- en veilig recreatiegebied door het jaarlijks terugkerend onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Daarnaast wordt inzet gepleegd ten behoeve van natuurherstelmaatregelen N2000 doelsoorten, het bevorderen van biodiversiteit door aanpassingen in beheer en onderhoud van de solitaire bomen op stranden en dergelijke.

Baten en lasten

Programma 2. Beheer en onderhoud	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten DO	786.609	758.863	751.168
Overige bedrijfskosten	415.477	711.669	492.668
Inzet RNH	774.935	763.140	620.317
GO*	415.261	381.830	352.229
Kapitaallasten	15.066	15.957	29.874
Subtotaal lasten	***2.407.349***	***2.631.459***	***2.246.257***
Dotatie voorziening GO*	345.000	345.000	335.000
Onttrekking voorziening GO*	-415.261	-381.830	-352.229
Saldo mutaties voorziening GO	-70.261	-36.830	-17.229
Totale lasten	**2.337.088**	**2.594.629**	**2.229.028**
Opbrengsten	760.429	749.962	757.188
Projectsubsidies	-	310.000	98.318
Totale baten	**760.429**	**1.059.962**	**855.506**
Saldo	**-1.576.658**	**-1.534.667**	**-1.373.522**

*) GO betreft groot onderhoud en kleine vervangingen van maatschappelijke kapitaalgoederen, waarvan de kosten minder dan € 50.000 bedragen. Zie ook de toelichting in de paragraaf kapitaalgoederen.

Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) voor 2024-2027

Wanneer een doel uit 2022 niet helemaal gerealiseerd kan worden, kan binnen het budget dat is begroot voor programma 2 alvast worden ingezet op (voorbereidingswerkzaamheden voor) deze doelen.

- Groot onderhoud verhardingen;
- Vervanging oeverbescherming;
- Vervanging speeltoestellen en terreinmeubilair;
- Voorbereiding of vervanging parkeersysteem (10 jaar oud);
- Gevelbekleding toiletgebouwen vervangen;
- Vervanging beplanting.

Programma 2 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
2.1.2 verkeer en vervoer	Wegen en paden, kunstwerken, weg- en terreinmeubilair	278.020	-
2.2.2 parkeren	Parkeersysteem van Het Twiske	174.198	375.000
3.2.2 fysieke bedrijfs-infrastructuur	Vastgoedbeheer	62.298	213.929
3.4 economische promotie	Gebiedspromotie en communicatie	167.891	-
5.3 cultuur presentatie en productie	Evenementen	40.448	167.000
5.7.2 openbaar groen en (openlucht) recreatie	Gras, beplanting, water, stranden, speeltoestellen, evenemententerreinen, routes, etc.	1.614.233	4.500
Totaal		**2.337.088**	**760.429**

Specificatie van de projecten per taakveld

Taakveld Nr.	Projectnaam	Begroting 2023 Lasten	Baten
2.1.2	Reguliere werkzaamheden beheer verkeer en vervoer	153.020	-
2.1.2	Dotatie voorziening GO/V	125.000	-
2.1.2	GO/V	184.152	-
2.1.2	Onttrekking voorziening GO/V	-184.152	-
	Subtotaal taakveld 2.1.2	**278.020**	**-**
2.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer parkeren	170.688	375.000
2.2.2	Kapitaallasten	3.510	
	Subtotaal taakveld 2.2.2	**174.198**	**375.000**
3.2.2	Reguliere werkzaamheden beheer fysieke bedrijfsinfrastructuur	62.298	213.929
	Subtotaal taakveld 3.2.2	**62.298**	**213.929**
3.4	Reguliere werkzaamheden economische promotie	167.891	-
	Subtotaal taakveld 3.4	**167.891**	**-**
5.3	Reguliere werkzaamheden cultuurpresentatie en productie	-	-
5.3	Evenementen	40.448	167.000
	Subtotaal taakveld 5.3	**40.448**	**167.000**
5.7.2	Reguliere werkzaamheden beheer openbaar groen en openluchtrecreatie	1.382.677	4.500
5.7.2	Dotatie voorziening GO/V	220.000	-
5.7.2	GO/V	231.109	-
5.7.2	Onttrekking voorziening GO/V	-231.109	-
5.7.2	Kapitaallasten	11.556	-
5.7.2	***Subtotaal taakveld 5.7.2***	**1.614.233**	**4.500**
	Totaal	**2.337.088**	**760.429**

Programma 3. Toezicht en veiligheid

Ambitie

Toezicht, begeleiding en soms handhaving is nodig voor het in goede banen leiden van het gebruik van de recreatiegebieden. De nadruk ligt bij gastheerschap, voorlichten en voorbeeldgedrag.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

- Aannamebeleid, ondersteuning, opleiden en trainen te richten op de rol gastheer in de gebieden;
- Verzorgen rondleidingen door boswachters
- Toezicht houden en handhaven volgens Algemene Verordening;
- Jaarlijks opstellen handhavingsplan en daarover afstemmen en samenwerken met gemeenten;
- Verbeteren van zichtbaarheid.

Programma 3 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
1.2 openbare orde en veiligheid	Gastheerschap en toezicht door boa's	262.450	-
Totaal		**262.450**	**-**

Baten en lasten

Programma 3. Toezicht en veiligheid	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	15.450	15.000	10.627
Inzet RNH	247.000	234.960	231.191
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**262.450**	**249.960**	**241.818**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	-	-	-
Saldo	**-262.450**	**-249.960**	**-241.818**

Programma 4. Bestuur en ondersteuning

Ambitie

In dit verband staat voorop: het borgen van begrotingsevenwicht op de lange termijn met voldoende ruimte voor investeringen in het uitvoeringsprogramma.
Speerpunten voor 2023 zijn:

- Meer biodiversiteit;
- Betere spreiding van de recreatiedruk;
- Breder recreatief aanbod.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 0.1 Bestuur

- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening 2022;

Taakveld 0.4 Overhead

- Voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen;
- Doorlopende afstemming met adviescommissie en bestuursbureau;
- Voorbespreking vergaderingen met portefeuillehouders en bestuursbureau;
- Opstellen van jaarstukken: programmabegroting, begrotingswijziging, jaarrekening, kadernota, jaarplannen en najaarsnotitie;
- Actualiseren en up-to-date houden van het uitvoeringsprogramma;
- Programmering van het meerjareninvesteringsplan;
- Beantwoorden van bestuurlijke en ambtelijke vragen;
- Verbeterde bestuurlijke besluitvorming;
- Uitvoeren bezoekerstellingen en aanvullend recreatieonderzoek.
- Doorlopende strategisch omgevingsmanagement;
- Zorg voor de afhandeling van WOB-verzoeken.

Baten en lasten

Programma 4. Bestuur en ondersteuning	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	99.170	98.759	66.220
Inzet RNH	378.963	370.982	504.242
Kapitaallasten	-	-	-
Totale lasten	**478.133**	**469.741**	**570.462**
Opbrengsten	-	-	-
Totale baten	**-**	**-**	**-**
Saldo	**-478.133**	**-469.741**	**-570.462**

Programma 4 in tijd, geld en kwaliteit per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.1 bestuur	Accountantscontrole en bestuursbureau	82.922	-
0.4 overhead	Zie onderstaande specificatie	395.211	-
Totaal		**478.133**	**-**

Specificatie van de overhead (taakveld 0.4)

Onderdeel	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	163.443	-
Secretariaat	54.205	-
Financiële control en administratie	103.967	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	57.348	-
Kantoor- en bedrijfskosten	16.248	-
Totaal	**395.211**	**-**

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Het verwerven van opbrengsten uit het recreatiegebied om daarmee bij te dragen aan een gezond en duurzaam recreatieschap.

Operationele doelen per taakveld voor 2023

Taakveld 0.5 Treasury

- De financiering van het vastgestelde beleid;
- Zo weinig mogelijk financieringskosten;
- Het beperken van de (financiële) risico's.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

- Participantenbijdrage;
- Overige verrekeningen.

Taakveld 0.10 Mutaties reserves

Het uitvoeren van de beleidsbepalingen conform de nota reserves en voorzieningen. Het recreatieschap heeft verschillende reserves, die elk voor hun eigen doelen worden ingezet.

Baten en lasten

Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Bedrijfskosten	1.839	1.824	1.943
Inzet RNH	-	-	-
Totale lasten	**1.839**	**1.824**	**1.943**
Participantenbijdragen	2.697.442	2.564.840	2.544.485
Opbrengsten	-	-	5.306
Totale baten	**2.697.442**	**2.564.840**	**2.549.791**
Saldo voor bestemming	**2.695.603**	**2.563.016**	**2.547.848**
Mutaties reserves	120.769	-157.949	120.345
Saldo na bestemming	**2.574.834**	**2.720.965**	**2.427.503**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Toevoeging algemene reserve	-	-	90.718
Onttrekking algemene reserve	-100.890	-290.010	-
Toevoeging bestemmingsreserve	236.725	137.617	42.383
Onttrekking bestemmingsreserve	-15.066	-5.556	-12.756
Totaal	**120.769**	**-157.949**	**120.345**

Programma 5 in geld per taakveld

Taakveld	Betreft	Lasten	Baten
0.5 treasury	bank- en rentekosten	1.839	-
0.8 overige baten en lasten	participantenbijdragen	-	2.697.442
0.10 mutaties reserves	toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	120.769	-
Totaal		**122.608**	**2.697.442**

Paragrafen

Indexatie

De baten en lasten zijn (met uitzondering van afschrijvingen en rente) verhoogd met een index van 5,17 % voor 2023. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd.

A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre Recreatieschap Twiske-Waterland in staat is om middelen vrij te maken en daarmee substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid veranderd moet worden. Het weerstandsvermogen wordt vergeleken met de weerstandscapaciteit: de mogelijk in te zetten middelen om de risico's te dragen. De weerstandscapaciteit moet groter zijn dan het berekende weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen worden alle risico's, waarvoor geen maatregelen getroffen zijn en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie, geïnventariseerd. De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn:

- Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
- Geen (grootschalige) evenementen (corona);
- Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving.

Per risico wordt de kans vermenigvuldigd met de potentiële omvang in euro's. Het berekende weerstandsvermogen bedraagt op 31-12-2021 € 427.400, zie bijlage I Risico-inventarisatie 2022.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bij het recreatieschap wordt gevormd door de middelen in de algemene reserve. In de begroting is geen post "onvoorzien" opgenomen voor het opvangen van eventuele niet voorziene lasten in de loop van het jaar. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland heeft iedere onvoorziene last van substantiële betekenis dus directe gevolgen, waardoor de uitvoering van het beleid onder druk kan komen te staan. Ook heeft het recreatieschap geen stille reserves. Stille reserves zijn activa die tegen geen of een te lage waarde zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn.

Conclusie

De omvang van de algemene reserve (weerstandscapaciteit) is per 31-12-2021 € 3.127.384 en ligt ruim boven het niveau van het benodigde weerstandsvermogen (€ 427.400).

Kengetallen

Conform het BBV worden de kengetallen in onderstaande tabel vermeld.
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Een schuldquote hoger dan 130% wordt als problematisch gezien. Het recreatieschap heeft geen leningen, vandaar de negatieve ratio. De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin aan de financiële verplichtingen kan worden voldaan. Een ratio >50% wordt in de regel als voldoende beschouwd. Het kengetal "structurele exploitatieruimte" geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte in de begroting is om tegenvallers op te vangen. Een ratio van > 0,6% is acceptabel.

	Jaarrek. 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Netto schuldquote	-140%	-126%	-127%	-134%	-139%	-147%
Idem gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-140%	-126%	-127%	-134%	-139%	-147%
Solvabiliteitsratio	92%	94%	95%	95%	94%	93%
Structurele exploitatieruimte	8%	7%	10%	11%	11%	11%
Grondexploitatie	n.v.t.					
Belastingcapaciteit	n.v.t.					

B. Kapitaalgoederen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van het onderhoud van de kapitaalgoederen, onderscheiden naar de volgende categorieën:

- Verhardingen;
- Civiele kunstwerken;
- Groen;
- Water, oevers en stranden;
- Pontjes;
- Terreinmeubilair;
- Hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging;
- Gebouwen en materieel.

Op 6 december 2018 is het beheerplan in het bestuur gepresenteerd en is het gewenste beeldkwaliteitsniveau vastgesteld op basis van de CROW "kwaliteitscatalogus openbare ruimte 2018". De uitvoeringsorganisatie probeert met het beperkte budget zo goed mogelijk de beoogde beeldkwaliteit te handhaven.

Bij de instandhouding wordt onderscheid gemaakt tussen dagelijks onderhoud (DO), groot onderhoud (GO) en vervangingen (VV).

Dagelijks / jaarlijks onderhoud

DO omvat de reguliere, jaarlijks terugkerende kosten voor de instandhouding. Het DO betaalt het recreatieschap uit de exploitatiebegroting.

Groot onderhoud en kleine vervangingen

GO omvat de kosten voor instandhouding die niet ieder jaar terugkeren en levensduur verlengend zijn. Deze maatregelen worden uitgevoerd op basis van de meerjarenplanning en inspecties.

Het GO en kleine VV (vervangingen tot € 50.000) betaalt het recreatieschap uit de voorziening GO. Die voorziening wordt gevoed met een jaarlijkse dotatie vanuit de exploitatiebegroting. De jaarlijkse dotatie is berekend op basis van het werkelijk geplande groot onderhoud en de kleine vervangingen in de komende 10 jaren, zoals dat vastligt in een door het bestuur vastgesteld beheerplan (zie de meerjarenbegroting).

De kosten voor GO en kleine VV worden geboekt via de exploitatie, met daar tegenover een even grote onttrekking uit de voorziening. Op deze manier worden de betreffende lasten goed gemonitord.

Grote vervangingen

Grote VV, maatschappelijke vervangingen boven € 50.000 en economische vervangingen van bijvoorbeeld gebouwen, betaalt het recreatieschap uit de reserve. Vanuit de algemene reserve wordt een bedrag ter grootte van het netto investeringsbedrag overgeheveld naar de bestemmingsreserve egalisatie.

Het BBV schrijft voor dat alle investeringen als bezit (materiële vaste activa) op de balans moeten staan. Op de balans is rekening gehouden met een realistische jaarlijkse waardedaling. Die waardedaling leidt tot de jaarlijkse afschrijvingslasten (kapitaallasten). De bestemmingsreserve egalisatie dient ter dekking van de kapitaallasten van geactiveerde kapitaaluitgaven.

Totale lasten DO, GO en VV

De vervangingen of groot onderhoud komt voort uit inspecties en de leeftijd van voorzieningen.

Totaal kapitaalgoederen	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	839.402	882.800	928.440	976.441
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	415.261	338.653	266.760	220.077
Kapitaallasten	15.066	22.964	24.192	29.106
Totaal	**1.269.730**	**1.244.416**	**1.219.393**	**1.225.624**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2023	2024	2025	2026
Maatschappelijke vervangingen >50.000	131.625	-	78.975	-
Economische vervangingen > 10.000	35.100	-	12.285	10.530

Onderstaand worden de kapitaalgoederen per taakveld en categorie verder uitgewerkt.

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot.

Totale lasten 2.1 VERKEER EN VERVOER	2023	2024	2025	2026
Verhardingen	164.053	251.014	209.430	212.696
Civiele kunstwerken	100.239	23.899	24.824	25.797
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	72.880	76.958	81.247	85.758
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-59.152	44.060	88.750	88.750
Totaal	**278.020**	**395.931**	**404.251**	**413.002**

Categorie verhardingen

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 34,6 hectare aan verhardingen in de vorm van gesloten verharding (asfalt) voor rijbanen, parkeerterreinen, fiets- en wandelpaden en half verharding voor de overige wandelpaden. Ook de ruiterpaden zijn in deze categorie opgenomen. De wegen en paden worden periodiek geïnspecteerd om vast te stellen waar onderhoud noodzakelijk is.

De beeldkwaliteit voor verhardingen is vastgesteld op niveau C. Dat betekent dat er kleine oneffenheden en randschade voor komen. Bij gladheid wordt de verharding niet gestrooid.

VERHARDINGEN	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	57.121	60.074	63.180	66.446
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	106.932	190.940	146.250	146.250
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**164.053**	**251.014**	**209.430**	**212.696**

Categorie civiele kunstwerken

Het recreatieschap heeft totaal 360 stuks kunstwerken zoals bruggen en waterstaatkundige voorzieningen zoals stuwen en duikers.

De beeldkwaliteit voor civiele kunstwerken is vastgesteld op niveau C. Dat betekent dat er incidenteel slijtage aan het brugoppervlak, rotting en scheuren mogelijk zijn.

CIVIELE KUNSTWERKEN	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	17.019	17.899	18.824	19.797
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	77.220	-	-	-
Kapitaallasten	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal	**100.239**	**23.899**	**24.824**	**25.797**

Taakveld 2.2 Parkeren

Het schap heeft in Het Twiske een voorziening voor het betaald parkeren, bestaande uit slagbomen, betaalautomaten en bijbehorende randapparatuur.

Totale lasten 2.2 PARKEREN	2023	2024	2025	2026
Parkeren	108.317	117.246	124.173	132.447
Inzet RNH en overige bedrijfskosten	65.881	69.287	72.870	76.637
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-	-	-	-
Totaal	**174.198**	**186.533**	**197.042**	**209.084**

PARKEREN	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	104.807	110.226	115.924	121.917
Groot onderhoud en vervangingen <50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	3.510	7.020	8.249	10.530
Totaal	**108.317**	**117.246**	**124.173**	**132.447**

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2023	2024	2025	2026
Maatschappelijke vervangingen >50.000	-	-	-	-
Economische vervangingen > 10.000	35.100	-	12.285	10.530

Taakveld 5.7.2 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

In programma 2 zijn voor dit taakveld de volgende kosten begroot:

Totale lasten 5.7.2 OPENBAAR GROEN EN (OPENLUCHT) RECREATIE	2023	2024	2025	2026
Groen	289.736	304.111	319.229	335.128
Water, oevers en stranden	62.546	107.598	72.948	78.822
Pontjes	17.242	18.133	19.071	20.057
Terreinmeubilair	189.544	143.172	157.475	131.139
Hygiënische maatregelen / nuts, riolering en reiniging	159.854	167.816	176.190	184.996
Gebouwen en materieel	178.198	111.428	116.054	104.540
Inzet RNH en overige bedrijfskosten (incl. routebeheer)	728.221	765.560	804.829	846.128
En per saldo toevoeging (of onttrekking) aan de voorziening GO	-11.109	-37.713	-10.510	36.173
Totaal	**1.614.233**	**1.580.105**	**1.655.285**	**1.736.984**

Categorie groen

Recreatieschap Twiske-Waterland bevat in totaal 220 hectare aan grasvegetatie in de vorm van intensieve- en extensieve grasvegetatie, moeras en rietlanden. Verder heeft het recreatieschap in totaal 78 ha beplanting bestaande uit beplanting.

De beeldkwaliteit voor grasvegetaties is vastgesteld op niveau B.

De beeldkwaliteit voor beplanting is vastgesteld op niveau C. Dat betekent dat er incidenteel bosplantsoen-overgroei (bramen) over (half verharding) en grasvegetatie kan voorkomen. De vitaliteit van de bomen is over het algemeen goed.

GROEN	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	278.036	292.411	307.529	323.428
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	11.700	11.700	11.700	11.700
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**289.736**	**304.111**	**319.229**	**335.128**

Categorie water, oevers en stranden

Het recreatieschap heeft in totaal 200 ha water en 1,1 ha zandstrand. De inrichting van de zwemplekken moeten middels waarschuwingsborden aan de wettelijke eisen voldoen. Ook het zwemwater voldoet aan de minimale wettelijke eisen van de wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

WATER, OEVERS EN STRANDEN	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	56.696	59.627	62.710	65.952
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	5.850	43.583	5.850	5.850
Kapitaallasten	-	4.388	4.388	7.020
Totaal	**62.546**	**107.598**	**72.948**	**78.822**

De investeringen betreffen het vervangen van een damwand nabij dag kampeerterrein Pikpotweg.

Vervangingsinvesteringen (opgenomen in de balans)	2023	2024	2025	2026
Maatschappelijke vervangingen >50.000	131.625	-	78.975	-
Economische vervangingen > 10.000	-	-	-	-

Categorie pontjes

Het recreatieschap heeft in de verschillende gebieden in totaal 5 pontjes.

PONTJES	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	17.242	18.133	19.071	20.057
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	-	-	-	-
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**17.242**	**18.133**	**19.071**	**20.057**

Categorie terreinmeubilair

Het recreatieschap heeft in totaal 2627 stuks terreinmeubilair, waarvan 49 speeltoestellen en 2578 overig terreinmeubilair zoals picknicksets, banken, anti-autopalen, verkeersborden, enzovoorts.

De beeldkwaliteit voor terreinmeubilair is vastgesteld op niveau B volgens de CROW systematiek. Dat betekent dat er incidenteel overgroei van beplanting mogelijk is.

TERREINMEUBILAIR	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	69.385	72.972	76.745	80.712
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	120.159	70.200	80.730	50.427
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**189.544**	**143.172**	**157.475**	**131.139**

Categorie hygiënische maatregelen / nutsvoorzieningen, riolering en reiniging

Recreatieschap Twiske-Waterland heeft in totaal 17 pompen voor de riolering en het doorspoelen van zwemwater. Verder heeft het schap 19 electrakasten en 11.700 meter persriolering, watertappunten en 11.000 meter waterleiding.

Het recreatieschap heeft in totaal 10 toiletgebouwen, die in het seizoen meerdere keren per week schoongemaakt moeten worden. In de verschillende terreinen staan in totaal 134 rolcontainers en 85 afvalbakken die in het hoogseizoen dagelijks worden geleegd. Ook het periodiek rapen van zwerfvuil en het verwijderen van gestort afval op de parkeerterreinen behoort tot deze categorie. De beeldkwaliteit voor reiniging is vastgesteld op niveau B. Dat betekent dat er in het gebied weinig zwerfafval ligt.

HYGIËNISCHE MAATR. / NUTS, RIOLERING EN REINIGING	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	154.004	161.966	170.340	179.146
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000	5.850	5.850	5.850	5.850
Kapitaallasten	-	-	-	-
Totaal	**159.854**	**167.816**	**176.190**	**184.996**

Categorie gebouwen en materieel

Dit omvat het onderhoud aan de openbare gebouwen, verhuurde gebouwen en materieel zoals voertuigen en grote machines. Het recreatieschap heeft in totaal 19 gebouwen in eigen beheer.

De beeldkwaliteit voor gebouwen is vastgesteld op niveau C volgens het CROW-systematiek. Dat betekent dat er incidenteel aan de buitengevel en aan de binnenzijde vervuiling mogelijk is.

GEBOUWEN EN MATERIEEL	2023	2024	2025	2026
Dagelijks onderhoud	85.092	89.491	94.118	98.984
Groot onderhoud en vervangingen < 50.000 per object	87.550	16.380	16.380	-
Kapitaallasten	5.556	5.556	5.556	5.556
Totaal	**178.198**	**111.428**	**116.054**	**104.540**

C. Financiering

Wet Financiering decentrale overheden

De Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) heeft als uitgangspunt het beheersen van risico's. De belangrijkste kenmerken in dat kader is een tweetal randvoorwaarden voor het treasurybeleid. De eerste is dat het aangaan en verstrekken van geldleningen alsmede het verlenen van garanties allen zijn toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. De tweede houdt in dat uitzettingen een prudent karakter (=met beleid en inzicht bezien) moeten hebben en niet gericht zijn op het genereren van inkomen door het lopen van onnodige risico's.

Op 6 december 2018 het Algemeen Bestuur in haar openbare vergadering haar verordening financieel beheer vastgesteld in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de wet Financiering Decentrale Overheden over de kaders voor de inrichting en uitvoering van de financieringsfunctie. Ook is in deze vergadering vastgesteld de verordening financieel beheer en controle in gevolge artikel 57 van de wet Gemeenschappelijke Regelingen en de artikelen 216 en 217 van de provinciewet.

Risicobeheer

Binnen de Wet Fido zijn 2 normen vermeld waaraan dient te worden voldaan. De normen bestaan uit de kasgeldlimiet en de rente-risiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar. Het doel van deze normen is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het recreatieschap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's. Recreatieschap Twiske-Waterland is volgens het huidige liquiditeits- en financieringsbeleid binnen de kasgeldlimiet en renterisiconorm gebleven.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. Het doel van de limiet is de vlottende schuld (kortlopende leningen) te beperken. In de onderstaande tabel is de kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar bepaald.

Berekening van de kasgeldlimiet	
Begrotingstotaal (lasten)	3.416.651
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,20%
Kasgeldlimiet	280.200

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het totaal van de vaste schuld bij aanvang van het jaar. Het doel is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rente lasten van de organisatie. De norm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering of renteherziening. In de onderstaande tabel is de renterisiconorm voor het begrotingsjaar bepaald op € 0.

Berekening van de renterisiconorm	
Stand van de vaste schuld per 1 januari	-
Bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20 %
Renterisiconorm	-

D. Bedrijfsvoering

Recreatie Noord-Holland NV (RNH) werkt als opdrachtnemer voor het bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland bevat. De provincie Noord-Holland is enig aandeelhouder van RNH.

In 2017 is de dienstverlening van RNH geëvalueerd. Daarna heeft RNH een verbeterplan uitgevoerd naar tevredenheid van zowel ambtelijke als bestuurlijke vertegenwoordigers van (de participanten van) de recreatieschappen. Op initiatief van de provincie is in 2020 onderzoek uitgevoerd naar de uitvoeringstaken van RNH in combinatie met de governance structuur van de recreatieschappen. Daarom hebben de recreatieschappen voor 2021 een contractverlenging van één jaar afgesproken. In 2021 is besloten om met ingang van 1 januari 2022 een bestuursbureau op te richten met medewerkers die rechtstreeks in dienst staan van de recreatieschappen, zodat een betere scheiding van opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap ontstaat. In het licht daarvan hebben de vijf recreatieschappen in 2021 besloten dat RNH ook in 2022 en 2023 als uitvoeringsorganisatie wordt gecontracteerd, met een opzegtermijn van één jaar.

De dienstverlening wordt afgerekend op basis van werkelijk gemaakte kosten en uren. De inzet van RNH voor het recreatieschap behoort tot de kostencategorie ingeleend personeel. In de begroting is hiervoor in totaal een budget van € 1,6 miljoen opgenomen.

Voor de werkzaamheden die het Routebureau van RNH in opdracht van het recreatieschap verricht zijn vaste bedragen in de begroting opgenomen. Deze bedragen dekken de inzet van RNH en de bedrijfskosten die gemiddeld worden gemaakt voor de beschreven werkzaamheden aan routebeheer en -ontwikkeling.

Overkoepelend voor alle recreatieschappen werkt RNH aan de volgende prestaties:

- HR management;
- Training en opleiding van het personeel;
- Professioneel contractbeheer vastgoed en evenementen;
- Modern ingerichte ICT voor projectadministratie, financiële administratie en factuurafhandeling;
- Archivering;
- Natuurinclusief kennisnetwerk;
- Omgevingsmanagement;
- Planning en control.

Bestuursbureau

Met ingang van 1 januari 2022 hebben vijf recreatieschappen in Noord-Holland gezamenlijk een Bestuursbureau opgericht. Dit bestuursbureau zorgt voor het inplannen en ondersteunen van de vergaderingen. De medewerkers van dit bureau fungeren als ambtelijk opdrachtgever voor de uitvoeringsorganisatie en als secretaris van de besturen van de recreatieschappen.

Flexibele schil / inhuur

Bij de uitvoering van onderhoudswerk huurt Recreatieschap Twiske-Waterland inzet van Werkom in.

Percentage overhead

Als de overhead wordt afgezet tegen de totale lasten bedraagt het percentage overhead 11,6 %. Deze overhead bestaat uit de volgende posten:

Opbouw van de overhead	Lasten	Baten
Bestuursadvisering en programmasturing	163.443	-
Secretariaat	54.205	-
Financiële control en administratie	103.967	-
Aansturing van Beheer en Toezicht	57.348	-
Kantoor- en bedrijfskosten	16.248	-
Totaal	**395.211**	**-**

Planning en control

RNH maakt voor het recreatieschap voor ieder boekjaar de kadernota en programmabegroting, gevolgd door een jaarplan en begrotingswijziging, en tenslotte de najaarsnotitie en jaarrekening. In één kalenderjaar worden daartoe de volgende stukken aan het bestuur voorgelegd:

- Voorjaar: de jaarrekening van het afgelopen jaar, de begrotingswijziging voor het lopende jaar en de programmabegroting voor het volgende jaar;
- Najaar: de najaarsnotitie voor het lopende jaar, een jaarplan / financiële uitgangspunten voor het volgende jaar en de kadernota voor het daaropvolgende jaar.

Deze cyclus van planning en control wordt zo goed mogelijk afgestemd op de vergadercyclus van het recreatieschap, de behandeling door participanten en regionale afspraken over de informatie uitwisseling tussen gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden.

Maatregelen bij begrotingsafwijkingen

Materiële afwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) ten opzichte van de begroting moeten door het bestuur worden geautoriseerd. Als een wijziging niet in het jaar zelf is voorgelegd, dan zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig. Daarom worden de afwijkingen tijdig, zo mogelijk in het begrotingsjaar zelf, aan het bestuur voorgelegd. Dit gebeurt in de vorm van:

- Begrotingswijziging 2021;
- Separate bestuursvoorstellen;
- Najaarsnotitie 2021.

Het recreatieschap streeft ernaar om begrotingsafwijkingen boven de grens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) te voorkomen. Dit geldt in sterkere mate voor rechtmatigheidsafwijkingen zoals beschreven in de Kadernota Rechtmatigheid 2022.

Klachtenregistratie

Het recreatieschap biedt op de website de mogelijkheid om een klacht in te dienen. Ook via andere communicatiemiddelen en via de klantcontacten met toezichthouders of beheermedewerkers is het mogelijk contact op te nemen.

Tarieventabel

De tarieventabel volgt uit de Legesverordening 2015 zoals vastgesteld door het algemeen bestuur van het recreatieschap Twiske-Waterland op 3 december 2015. De tarieven kunnen telkenmale met de vaststelling van de begroting over enig jaar opnieuw worden vastgesteld.

1	**Documenten**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
1.1	Toezending link naar digitale openbare vergaderstukken van Algemeen Bestuur op basis van registratie e belangstellenden	
1.2	Het verstrekken van fotokopieën van schriftelijke stukken, afschriften en dergelijke A4-formaat, per bladzijde (zwart/wit). Voor afschrift en in kleur of A3-formaat worden de leges met 50% verhoogd	
2	**Archiefwerkzaamheden, opzoeken stukken**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
2.1	Opzoeken stukken in archief of in bestanden indien het opzoeken langer duurt dan 15 minuten, eerste kwartier gratis	
3	**Vergunningen en ontheffingen op grond van de algemene verordening (AV) van het recreatieschap**	
	Aard van de dienstverlening	**Tarief**
3.1	Vergunning voor een evenement (art. 2.2 AV) met een verwacht bezoekersaantal tussen 50 en 500 • commerciële doeleinden, per dag(deel) • particulier en non-profit, per dag(deel) • scholen en verenigingen, per dag(deel)	€ 250,- € 75,- *) € 50,- *)
3.2	Vergunning voor het tegen betaling aanbieden van diensten en lessen, zoals skeeleren, fietsen, kanoën, paardrijden, bewaken van auto's etc. (art. 2.3 AV)	€ 50,- per keer € 250,- per jaar
3.3	Ventvergunning (art 2.4 AV) ten behoeve van de verkoop van (horeca)artikelen: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarvergunning venten, per jaar	€ 150,- € 1.000,-
3.4	Standplaatsvergunning (art. 2.5 AV), in verband met verkoop van (horeca)artikelen vanuit een mobiel verkooppunt, per aangewezen locatie: • voor maximaal 3 aansluitende dagen • jaarstandplaats	€ 150,- € 1.000,-
3.5	Ontheffing voor het maken van commerciële foto- en filmopnamen (art. 2.6 AV), per dagdeel	€ 250,-
3.6	Vergunning voor het uitlaten van honden door commerciële bedrijven/uitlaatservices (art. 2.14 AV), per jaar, afhankelijk van bezoekfrequentie	van € 250,- tot € 750,-
3.7	Vergunning voor het uitlaten of begeleiden van meer dan drie honden (art. 2.14 AV), particulier/non-profit, per jaar/periode	€ 50,-
3.8	Ontheffing voor het op afstand (radiografisch) besturen van voertuigen en recreatieapparatuur, waaronder drones (art. 2.19 AV), particulier, non-profit, per ontheffing	€ 50,-
3.9	Bescherming groenvoorzieningen (art.3.4 AV); ontheffing voor schade toebrengen aan groenvoorzieningen of grasmat, graven van kuilen etc.(excl. herstel van schade!), per keer	€ 150,-
3.10	Ontheffing motorvoertuig voor rijden in groenvoorzieningen (art. 4.5 AV) voor een periode van maximaal 3 maanden • voor elke verlenging met maximaal drie maanden	€ 50,- € 50,-
3.11	Barbecue etc. (art. 4.18 AV) op daartoe aangewezen plaatsen, met een verwacht bezoekersaantal • van 50 tot 100 personen, per keer • meer dan 100 personen, per keer N.B.: Evt. in combinatie met nr. 3.1 vergunning evenement	€ 50,- *) € 150,- *)
3.12	Wijziging van vergunning of ontheffing, o.a. data/periode	€ 50,-
3.13	Overige vergunningen/ontheffingen op grond van de AV	€ 150,-

*) Groepsactiviteiten (kleinschalige evenementen) maken deel uit van het normale gebruik van het recreatiegebied.

Het bestuur van het recreatieschap draagt de uitvoeringsorganisatie op om in elk geval van deze mogelijkheid gebruik te maken voor:

- Sport- en speldagen van scholen;
- Benefietactiviteiten voor algemeen geaccepteerde goede doelen;
- Familiebijeenkomsten tot 100 personen;
- Kleinschalige activiteiten georganiseerd door organisaties met een maatschappelijk doel;
- Kleinschalige sportactiviteiten.

Voorwaarde is dan wel dat de openbare toegankelijkheid van de terreinen en voorzieningen gewaarborgd is en dat er dus geen sprake is van exclusief terreingebruik waarbij derden kunnen worden geweerd of gebruik door anderen wordt geweerd.

E. Grondbeleid

Het recreatieschap is van mening dat gebieden die binnen de grenzen van de Gemeenschappelijke Regeling vallen, in het beheer van het recreatieschap thuishoren.

Indien het recreatieschap een zakelijk of persoonlijk recht verwerft op gronden grenzend aan het gebied, dan worden deze gronden toegevoegd aan de gemeenschappelijke regeling.

Oppervlaktes en hoeveelheden		
Gronden		
Beleidsgebied gemeenschappelijke regeling	729,1	hectare
Oppervlakte in eigendom	721,9	hectare
waarvan: in eigen beheer	425,49	hectare
contractueel uitgegeven	305,6	hectare
Aantal contracten gronden	36	
Gebouwen		
Aantal gebouwen	17	
waarvan: in eigen beheer	17	
contractueel uitgegeven	6	
potentieel af te stoten	1	

Gronden in eigendom en uitgegeven

Twiske-Waterland heeft gronden van de gemeente Amsterdam en Staatsbosbeheer in erfpacht. Hier lopen twee erfpachtcontracten van Staatsbosbeheer die expireren in 2049. Gronden in erfpacht worden bij voorkeur voor langere periodes uitgegeven, tenzij dit vanuit gewenste ontwikkelingen in het gebied die voortvloeien uit het ambitietraject onwenselijk is. Alle gronduitgiftes zijn digitaal op kaart verwerkt in het beheersysteem GeoVisia en van alle contracten is een digitaal archief.

Voor ontwikkelingen waarbij externe financiering nodig is, is een looptijd van het ondererfpacht van ten minste 30 jaar wenselijk. Het recreatieschap kan momenteel alleen contracten sluiten met de resterende looptijd van 28 jaar. Er is op hoofdlijnen overeenstemming bereikt met Staatsbosbeheer over de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de groene recreatiegebieden in MRA en het lopende erfpacht in bijzonder.

Deze afspraken worden in mei 2022 ter besluitvorming aan de recreatieschappen voorgelegd. Er is overeenstemming over de looptijd (60 jaar). Er is nog geen overeenstemming bereikt over het verlengingsrecht (en het inroepen daarvan). Dit moet verder uitgewerkt worden in de nieuwe erfpachtcontracten. Er is nog geen helder procesvoorstel voor de vervolgfase van het opstellen van de contracten en het Didam arrest maakt dat Staatbosbeheer de voorgenomen afspraken met de drie recreatieschappen moet publiceren waardoor andere partijen hierop bezwaar kunnen aantekenen.

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura2000

Bijna alle gronden in eigendom, huur of erfpacht van het recreatieschap maken deel uit van het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Binnen dit netwerk zijn de wezenlijke kenmeren en waarden vastgesteld. Dit legt beperkingen op voor het gebruik van de gronden. De gronden in het Twiske vallen bovendien onder de Vogelrichtlijn van Natura2000. Het beheerplan (bevoegd gezag Provincie NH) daarvoor, wordt eind 2022 herzien vastgesteld. Dit beheerplan geeft beheerdoelen die in 2023 ook moeten worden opgenomen in het beheerplan van het recreatieschap.

Commerciële activiteiten

Om baten te halen uit de gronden is een aantal daarvan voor commerciële activiteiten of bewoning uitgegeven. Hierbij wordt gewerkt met standaardcontracten en voorwaarden. Bij Recreatieschap Twiske-Waterland is nog geen sprake van een vastgesteld grondprijzenbeleid. Wel wordt aangesloten bij de prijzen in de regio daarvoor. Er is sprake van actief accountmanagement waardoor contracten regelmatig worden geactualiseerd of gecontroleerd op oneigenlijk gebruik.

Baten uit commerciële activiteiten	Begroting 2023	Begroting 2022
Baten uit (erf)pachten	146.331	139.138
Baten uit verhuren	66.598	63.324

Kavelpaspoorten

Voor nieuwe ontwikkelingen worden kavelpaspoorten opgesteld, waarop marktpartijen kunnen inchrijven.

F. Participanten

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen voor elke participant is inzicht in en actieve deelname aan de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk. Door effectief te sturen op de doelstellingen en prestaties kunnen participanten de gemeenschappelijke regeling maximaal laten bijdragen aan eigen bestuurlijke ambities. Ook de ambtelijke organisaties zullen daarvoor goed samen moeten werken met de uitvoeringsorganisatie Recreatie Noord-Holland.

Participantenbijdragen

Zoals afgesproken in de gemeenschappelijke regeling wordt de participantenbijdrage jaarlijks geïndexeerd. De programmabegroting geeft verder geen aanleiding om de participantenbijdragen te verhogen.

Participant	Bijdragen-verdeling	Bijdrage in 2022	Bijdrage in 2023
Provincie Noord-Holland	56,04%	1.437.340	1.511.651
Gemeente Amsterdam	23,56%	604.287	635.528
Gemeente Edam-Volendam	1,33%	34.113	35.877
Gemeente Landsmeer	1,62%	41.628	43.780
Gemeente Oostzaan	0,66%	16.996	17.875
Gemeente Purmerend	6,96%	178.527	187.757
Gemeente Waterland	0,65%	16.634	17.494
Gemeente Wormerland	0,61%	15.577	16.383
Gemeente Zaanstad	8,57%	219.737	231.098
Totaal	**100,00%**	**€ 2.564.840**	**€ 2.697.442**

Informeren van participanten

De informatievoorziening van de gemeenschappelijke regeling aan de participanten (de gemeenteraden en provinciale staten) is belangrijk. Daarvoor sluit het recreatieschap aan bij regionale samenwerkingsafspraken zoals die bijvoorbeeld in Noord-Holland Noord en de Metropool Regio Amsterdam zijn of worden gemaakt.

Informatie over verbonden partijen

Deze paragraaf geeft de informatie weer, die elke participant volgens het BBV moet opnemen in haar paragraaf 'Verbonden partijen'.

Naam verbonden partij	Recreatieschap Twiske-Waterland
Vestigingsplaats	Oostzaan
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijke vertegenwoordiging	• Provincie Noord Holland: Gedeputeerde I. Zaal • Gemeente Amsterdam: Mevrouw S. Groenewoud • Gemeente Edam-Volandam: De heer H. Schütt • Gemeente Landsmeer: De heer E. Heinrich • Gemeente Oostzaan: De heer R.J. Monen • Gemeente Purmerend: De heer M.T.A. Hegger • Gemeente Waterland: De heer H. Boland • Gemeente Wormerland: De heer J. Schalkwijk • Gemeente Zaanstad: De heer W. Breunesse

Doelstelling en openbaar belang (BBV 15, 2a en 2b)	Het besturen en beheren van recreatiegebieden. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Het recreatieschap voert de ontwikkeling en het beheer van recreatiegebieden uit, conform de doelen van de gemeenschappelijke regeling.
Visie op de verbonden partij (BBV 15, 1a)	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: 1. Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; 2. Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Beleidsvoornemens 2021-2024 (BBV 15, 1a)	Uitvoeren projecten van het in 2020 vastgestelde Uitvoeringsprogramma bij het Ambitiedocument.
(Wijziging) financieel belang (BBV 15, 2b-d)	Voor financiering van het jaarlijkse exploitatietekort zijn de participanten verantwoordelijk:

	• Provincie Noord-Holland 56,04% • Gemeente Amsterdam 23,56% • Gemeente Edam-Volendam 1,33% • Gemeente Landsmeer 1,62% • Gemeente Oostzaan 0,66% • Gemeente Purmerend 6,96% • Gemeente Waterland 0,65% • Gemeente Wormerland 0,61% • Gemeente Zaanstad 8,57%
Bestuurlijk belang	Stemgewicht
Bestuurlijke invloed	Jaarlijks kan Provinciale Staten / de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennis nemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist.
Eigen vermogen	31-12-2020 € 4.971.199 31-12-2021 € 5.091.543 31-12-2022 € 4.933.594 (begroting) 31-12-2023 € 5.054.363 (begroting)
Vreemd vermogen	31-12-2020 € 571.889 31-12-2021 € 468.981 31-12-2022 € 325.946 (begroting) 31-12-2023 € 255.685 (begroting)
Financieel resultaat voor bestemming	€ 120.769
Website	https://www.twiske-waterland.nl/
Risicoprofiel	Laag

Risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen (BBV 15, 2e)	1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen; 2. Geen (grootschalige) evenementen (corona); 3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag; 4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer; 5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving; 6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie; 7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties; 8. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken; 9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers; 10. Problemen bij invulling/bemensing handhaving; Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.
Ontwikkelingen Recreatieschap Twiske-Waterland: • Stelde in 2020 een Ambitiedocument vast met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Dit Ambitiedocument gaat in op de beleidsdoelstellingen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en beoogt realisatie daarvan op de eigen taakvelden. Het Uitvoeringsprogramma benoemt projecten in 2023 en de jaren erna, plaatst uitvoering in de tijd en gaat in op voorbereiding, participatie en financiering;	

- Begeleidt evenementen en het ontwikkelen van routes en locaties;
- Draagt met haar beheer en onderhoud bewust bij aan biodiversiteit en verleent medewerking aan participatie in onderhoud en projecten voor zelfbeheer;
- Zorgt voor structureel (financieel) evenwicht;
- Zorgt voor een aantrekkelijke recreatieomgeving met veilige en begaanbare voorzieningen;
- Werkt mee aan het effectueren van de nieuwe governancestructuur;
- Werkt samen met haar erfpachtgevers aan een duurzame toekomst van de recreatiegebieden.

Overzicht van baten en lasten

Baten en lasten per programma

Programma	Lasten	Baten	Saldo
1. Ontwikkeling en inrichting	337.141	79.548	-257.593
2. Beheer en onderhoud	2.337.088	760.429	-1.576.658
3. Veiligheid en toezicht	262.450	-	-262.450
4. Bestuur en ondersteuning	478.133	-	-478.133
5. Algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves	1.839	2.697.442	2.695.603
Totaal voor bestemming	**3.416.651**	**3.537.419**	**120.769**
	Toevoeging	**Onttrekking**	**Saldo**
Ad 5. Mutaties reserves	120.769	-	120.769
Totaal na bestemming	**3.537.419**	**3.537.419**	**-**

Overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0.1	Bestuur	82.680	82.922	84.335	30.229	31.792
0.4	Overhead	387.061	395.211	415.644	437.133	459.732
0.5	Treasury	1.824	1.839	1.934	2.034	2.139
0.8	Overige baten en lasten	-	-	-	-	-
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	120.769	334.117	418.786	445.744
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	249.960	262.450	276.019	290.289	305.297
2.1	Verkeer en vervoer	386.397	278.020	395.931	404.251	413.002
2.2	Parkeren	179.636	174.198	186.533	197.042	209.084
3.1	Economische ontwikkeling	350.962	193.269	26.597	27.973	29.419
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	61.468	62.298	65.519	68.906	72.468
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	5.566	5.736	6.033	6.344	6.672
3.4	Economische promotie	158.013	167.891	176.571	185.700	195.300
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	40.421	40.448	42.539	44.738	47.051
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.904.977	1.752.369	1.614.954	1.691.936	1.775.530
	Totaal lasten	**3.808.964**	**3.537.419**	**3.626.725**	**3.805.360**	**3.993.231**

Nr.	Baten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
0.1	Bestuur	-	-	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-	-	-
0.5	Treasury	-	-	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	2.564.840	2.697.442	2.836.900	2.983.568	3.137.818
0.9	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	157.949	-	-	-	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-
1.2	Openbare orde en veiligheid	-	-	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	-	-	-	-	-
2.2	Parkeren	375.000	375.000	394.388	414.777	436.221
3.1	Economische ontwikkeling	26.213	79.548	-	-	-
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	203.462	213.929	223.938	235.515	247.691
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-	-	-	-	-
3.4	Economische promotie	-	-	-	-	-
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	167.000	167.000	167.000	167.000	167.000
5.7	Openbaar groen en openluchtrecreatie	314.500	4.500	4.500	4.500	4.500
	Totaal baten	**3.808.964**	**3.537.419**	**3.626.725**	**3.805.360**	**3.993.231**

	Saldo van baten en lasten per taakveld	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
	Totaal baten	3.808.964	3.537.419	3.626.725	3.805.360	3.993.231
	Totaal lasten	3.808.964	3.537.419	3.626.725	3.805.360	3.993.231
	Saldo	-	-	-	-	-

	Specificatie van taakveld 0.8 Overige baten en lasten	Begroting na wijziging 2022	Begroting 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
	Provincie Noord-Holland	1.437.340	1.511.651	1.589.803	1.671.996	1.758.438
	Gemeente Amsterdam	604.287	635.528	668.385	702.941	739.283
	Gemeente Edam-Volendam	34.113	35.877	37.732	39.683	41.734
	Gemeente Landsmeer	41.628	43.780	46.043	48.424	50.927
	Gemeente Oostzaan	16.996	17.875	18.799	19.771	20.793
	Gemeente Purmerend	178.527	187.757	197.464	207.673	218.410
	Gemeente Waterland	16.634	17.494	18.399	19.350	20.350
	Gemeente Wormerland	15.577	16.383	17.230	18.120	19.057
	Gemeente Zaanstad	219.737	231.098	243.045	255.611	268.826
	Overige verrekeningen	-	-	-	-	-
	Totaal	**2.564.840**	**2.697.442**	**2.836.900**	**2.983.568**	**3.137.818**

Overzicht van baten en lasten per kostensoort

Lasten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Belastingen	-	-	-
Grond	-	-	-
Duurzame goederen	415.261	381.830	352.229
Pachten	606	554	238
Ingeleend personeel	1.604.875	1.515.310	1.539.566
Huren	-	-	-
Overige goederen en diensten	1.449.264	1.930.319	1.492.494
Rente en bankkosten	1.839	1.824	1.943
Mutatie voorzieningen	-70.261	-36.830	-17.229
Afschrijvingen	15.066	15.957	29.874
Overige verrekeningen	-	-	-
Totaal lasten	**3.416.651**	**3.808.964**	**3.399.115**

Baten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Grond	-	-	-
Huren	66.598	63.324	59.371
Leges en andere rechten	5.500	5.500	11.269
Overige goederen en diensten	542.000	542.000	548.594
Pachten	146.331	139.138	137.955
Participantenbijdragen	2.697.442	2.564.840	2.544.485
Overige verrekeningen	-	-	5.302
Rente baten	-	-	4
Subsidies en projectbijdragen	79.548	336.213	212.480
Totaal baten	**3.537.419**	**3.651.015**	**3.519.459**

Saldo van lasten en baten per kostensoort	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Totaal lasten	3.416.651	3.808.964	3.399.115
Totaal baten	3.537.419	3.651.015	3.519.459
Saldo	**120.769**	**-157.949**	**120.345**

Specificatie van de resultaatbestemming door mutaties reserves (taakveld 0.10)

	Begroting 2023	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2021
Toevoeging algemene reserve		-	90.718
Onttrekking algemene reserve	-100.890	-290.010	-
Toevoeging bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve investeringen	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Purmerbos	-	-	-7.200
Toevoeging bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve Markermeerdijk	70.000	-	-
Onttrekking bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	-	-
Toevoeging bestemmingsreserve egalisatie	166.725	137.617	42.383
Onttrekking bestemmingsreserve egalisatie	-15.066	-5.556	-5.556
Totaal mutaties reserves	**120.769**	**-157.949**	**120.345**
Gerealiseerd resultaat	-	-	-

Beleidsindicatoren

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Geen van deze indicatoren zijn toepasbaar voor het recreatieschap.

Geprognotiseerde balans 2023

De geprognotiseerde balans per 31 december kan als volgt worden weergegeven. (bedragen x € 1.000)

Activa	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Vaste activa					
Materiële vaste activa	466	618	595	662	643
Financiële vast activa	-	-	-	-	-
Subtotaal	***466***	***618***	***595***	***662***	***643***
Vlottende activa					
Vorderingen en overlopende activa	-	-	-	-	-
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar	4.763	4.662	5.026	5.456	6.045
Liquide middelen	30	30	30	30	30
Subtotaal	***4.793***	***4.692***	***5.056***	***5.486***	***6.075***
Totaal	**5.260**	**5.310**	**5.651**	**6.148**	**6.718**
Passiva	**31-12-2022**	**31-12-2023**	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**
Vaste financieringsmiddelen					
Algemene reserve	2.837	2.736	3.024	3.305	3.700
Bestemmingsreserve investeringen	6	6	6	6	6
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	27	27	27	27	27
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	217	217	217	217	217
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455	1.525	1.595	1.665	1.735
Bestemmingsreserve egalisatie	391	543	520	587	568
Eigen vermogen	4.934	5.054	5.388	5.807	6.253
Voorzieningen	126	56	62	140	265

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	-	-	-	-	-
Subtotaal	***5.060***	***5.110***	***5.451***	***5.948***	***6.518***
Vlottende passiva					
Netto-vlottende schulden met een renteypische looptijd korter dan een jaar	200	200	200	200	200
Overlopende passiva	-	-	-	-	-
Subtotaal	***200***	***200***	***200***	***200***	***200***
Totaal	**5.260**	**5.310**	**5.651**	**6.148**	**6.718**

Financiële meerjarenraming 2022-2026

Lasten per programma	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontwikkeling en inrichting	492.810	337.141	67.479	70.968	74.637
2. Beheer en onderhoud	2.594.629	2.337.088	2.447.198	2.555.922	2.673.890
3. Veiligheid en toezicht	249.960	262.450	276.019	290.289	305.297
4. Bestuur en ondersteuning	469.741	478.133	499.979	467.362	491.524
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	1.824	1.839	1.934	2.034	2.139
Totaal	**3.808.964**	**3.416.651**	**3.292.608**	**3.386.575**	**3.547.487**

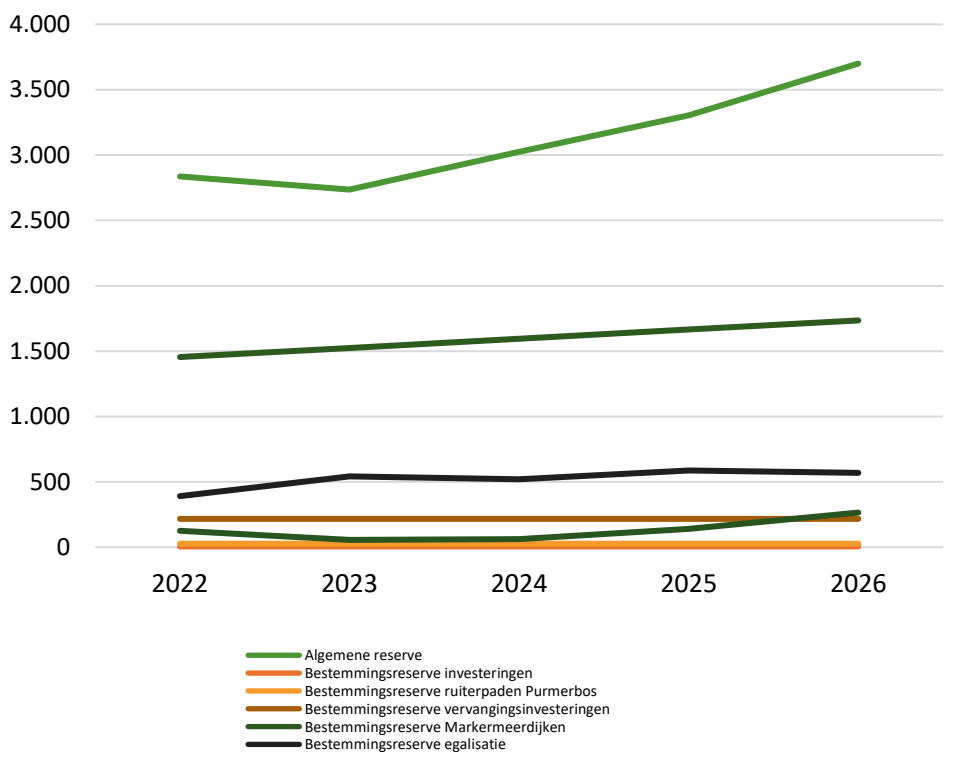
Baten per programma	2022	2023	2024	2025	2026
1. Ontwikkeling en inrichting	26.213	79.548	-	-	-
2. Beheer en onderhoud	1.059.962	760.429	789.825	821.793	855.413
3. Veiligheid en toezicht	-	-	-	-	-
4. Bestuur en ondersteuning	-	-	-	-	-
5. Algemene dekkingsmiddelen exclusief mutaties reserves	2.564.840	2.697.442	2.836.900	2.983.568	3.137.818
Totaal	**3.651.015**	**3.537.419**	**3.626.725**	**3.805.360**	**3.993.231**

Saldo lasten en baten	-157.949	120.769	334.117	418.786	445.744

Mutaties reserves (standen per 31-12)	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserve	-290.010	-100.890	287.081	281.718	394.320
Bestemmingsreserve investeringen	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	-	70.000	70.000	70.000	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	132.061	151.659	-22.964	67.068	-18.576
Totaal	**-157.949**	**120.769**	**334.117**	**418.786**	**445.744**

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen 2022 – 2026

(bedragen x 1000)

Ontwikkeling van reserves en voorzieningen

Het is de verwachting dat de algemene reserve in 2022 zal afnemen. Vanaf 2023 zal op basis van de begroting de algemene reserve jaarlijks toenemen. De algemene reserve is ruim voldoende voor het berekende benodigde weerstandsvermogen. Het bestuur kan besluiten extra inspanningen (mede) te financieren uit de algemene reserve. Volgens de meerjarenraming groeit de algemene reserve door naar € 3,7 miljoen in 2026.

De verwachting is dat alle bestemmingsreserves tezamen toenemen in de periode 2022 tot en met 2026. Van de vijf bestemmingsreserves blijven er drie in deze periode gelijk en nemen de bestemmingsreserve Markermeerdijken en bestemmingsreserve egalisatie toe. Volgens de huidige meerjarenraming groeien de bestemmingsreserves door naar € 2,6 miljoen in 2026.

De voorziening groot onderhoud fluctueert over de jaren en heeft een bandbreedte tussen de € 56.000 en € 265.000.

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2022	3.127.384	-290.010	-	2.837.374
Bestemmingsreserve investeringen	2022	6.282	-	-	6.282
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	2022	26.548	-	-	26.548
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	2022	216.998	-	-	216.998
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2022	1.455.247	-	-	1.455.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2022	259.085	-	132.061	391.145
Totaal reserves		**5.091.543**	**-290.010**	**132.061**	**4.933.594**
Voorziening GO	2022	162.775	-381.829	345.000	125.946
Totaal voorziening		**162.775**	**-381.829**	**345.000**	**125.946**

	Jaar	Saldo 1 jan	Onttrekking	Dotatie	Saldo 31 dec
Algemene reserve	2023	2.837.374	-100.890	-	2.736.484
Bestemmingsreserve investeringen	2023	6.282	-	-	6.282
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	2023	26.548	-	-	26.548
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	2023	216.998	-	-	216.998
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	2023	1.455.247	-	70.000	1.525.247
Bestemmingsreserve egalisatie	2023	391.145	-	151.659	542.804
Totaal reserves		**4.933.594**	**-100.890**	**221.659**	**5.054.363**
Voorziening GO	2023	125.946	415.261-	345.000	55.685
Totaal voorziening		**125.946**	**-415.261**	**345.000**	**55.685**

	Stand per 31-12-2022	Stand per 31-12-2023	Verschil
Algemene reserve	2.837.374	2.736.484	-100.890
Bestemmingsreserve investeringen	6.282	6.282	-
Bestemmingsreserve ruiterpaden Purmerbos	26.548	26.548	-
Bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen	216.998	216.998	-
Bestemmingsreserve Markermeerdijk	1.455.247	1.525.247	70.000
Bestemmingsreserve egalisatie	391.145	542.804	151.659
Totaal reserves	**4.933.594**	**5.054.363**	**120.769**
Voorziening GO	125.946	55.685	-70.261
Totaal reserves en voorzieningen	**125.946**	**55.685**	**-70.261**

Vaststelling door het algemeen bestuur

Deze programmabegroting wordt/is vastgesteld door het algemeen bestuur van Recreatieschap Twiske-Waterland in de openbare vergadering van 6 juli 2022.

Voorzitter,

Mevrouw S. Groenewoud

Bijlagen

Bijlage I **Risico-inventarisatie 2022**

Bijlage I Risico-inventarisatie 2022

Recreatieschap Twiske-Waterland vindt het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de risico's, zoals ook wordt verplicht in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze nota geeft het noodzakelijke inzicht en wordt in de paragraaf weerstandsvermogen gebruikt en vergeleken met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omgaan met de coronacrisis

De afgelopen jaren hebben het belang aangetoond van een goede risico-inventarisatie. Sinds maart 2020 zijn diverse maatregelen genomen om de verspreiding van het coronavirus (covid-19) tegen te gaan. De (tijdelijke) sluiting van horeca en voorzieningen volgens de richtlijnen van het RIVM hadden grote gevolgen voor Recreatieschap Twiske-Waterland. Deze maatregelen beperkten zich niet alleen tot het soms ontzeggen van de toegang voor publiek, maar raakten ook de bedrijfsvoering van ondernemingen en evenementen in het gebied. Ondernemingen moesten voor lange periodes hun deuren sluiten of mochten alleen open voor afhaal. De evenementen moesten worden afgelast. De ondernemers hebben het recreatieschap verzocht om korting op huur en pacht, en het recreatieschap heeft besloten hierin de ondernemers tegemoet te komen. Hierdoor liep ook het recreatieschap inkomsten mis.

Ondanks dat een gebeurtenis met de impact van de coronacrisis niet was te voorspellen, bood de inventarisatie aanknopingspunten bij het inschatten van de financiële gevolgen van de coronacrisis.

Ten tijde van het opstellen van deze tekst is het nog niet duidelijk hoe lang de maatregelen gaan duren en is niet bekend of de evenementen in 2022 (eventueel in aangepaste vorm) kunnen doorgaan. Dit risico is meegenomen in de inventarisatie.

In een risicosessie begin 2022 zijn de risico's voor Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hierbij zijn de risico's beschreven aan de hand van kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet. Op basis van deze uitkomsten zijn de risico's geplaatst in de matrix op de volgende pagina.

Geïnventariseerde risico's

Begin 2022 zijn de risico's voor Recreatieschap Twiske-Waterland in kaart gebracht. Hieronder zijn de risico's benoemd:

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziekte en plagen flora en fauna en (drugs)dumpingen;
2. Geen (grootschalige) evenementen (corona);
3. Vandalisme en nalatig recreantengedrag;
4. Erfpachtcontracten met Staatsbosbeheer;
5. Veranderende en verzwarende wet- en regelgeving;
6. Onzekerheid ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie;
7. Juridische procedures en reputatieschade overheidsorganisaties;
8. Kosten voor afhandeling WOB/WOO-verzoeken;
9. Betalingsachterstanden en/of faillissement van gebiedsondernemers;
10. Problemen bij invulling/bemensing handhaving;
11. Onrechtmatig accorderen en betalen van facturen.

Lage scores (groen gekleurd) geven kleine risico's weer. Deze behoeven weinig tot geen aandacht. Hoge scores (roodgekleurd) geven grote risico's weer. Deze risico's zijn niet aanvaardbaar. Voor deze risico's moeten beheersmaatregelen worden getroffen. De vermenigvuldiging van de kansen met de financiële gevolgen leidt tot de positionering in de matrix.

Op basis van de kans van voorkomen en de gevolgen/impact als het risico zich voordoet zijn de risico's geplaatst in de onderstaande matrix.

	Gevolg / impact		
Kans	1 = 0 – 100.000	2 = 100.000 - 300.000	3 = > 300.000
1 = < 10%	10, 11	4	
2 = 10 – 40 %	9	3, 5, 7, 8	
3 = > 40 %		2, 6	1

Alleen de risico's met het grootste gevolg zijn in detail verder uitgewerkt. Het betreft de nummers 1, 2 en 6. De verdere uitwerking van deze risico's staat hieronder.

1. Overmacht: Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen

Dit betreffen risico's die ontstaan door overmacht. Zaken die hieronder gekwantificeerd worden zijn extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen. Vanwege het ongrijpbare en meervoudige karakter van dit risico is dit voor het Twiske-Waterland één van de hoogst gekwalificeerde dreigingen.

Risico/kans: Extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen.		**Oorzaak:** Natuurrampen en ander van buiten afkomend onheil: storm- en brandschade, (vogel)ziektes, plagen, invasieve exotische bedreigingen en (drugs)dumpingen.
Kans(cijfer): **3** > 40 %	Gevolg(cijfer): **3** > 300.000	**Gevolg/impact:** ▪ Extra kosten en personele inzet voor beveiligen, bestrijding en opruiming; ▪ Inzet derden voor bestrijding en opruiming; ▪ Bestrijden invasieve exoten; ▪ Hitte of stormschade; ▪ Maatregelen (o.a. zwemverbod en gebiedsverbod); ▪ Uitstel of afstel uitvoering onderhoud, projecten of evenementen met mogelijke schadeclaims.
Beheersmaatregel: ▪ Kostenpost opnemen in exploitatie bij het aannemen van structurele vormen; ▪ Meer inzet op toezicht en handhaving; ▪ Communicatieplan bij risico's. ▪ *€ 150.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf*		

2: Geen (grootschalige) evenementen (corona)

Dit risico bestaat uit het scenario dat de geplande evenementen geen doorgang vinden. Dit scenario is aannemelijk omdat in 2020 en 2021 vanwege de coronacrisis de grootschalige evenementen geen doorgang vonden. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas. Wanneer er geen evenementen zijn heeft dit gevolgen voor meerdere actoren rondom het recreatieschap.

Risico/kans: Het niet doorgaan van de jaarlijks geplande grootschalige evenementen in het recreatieschap.		**Oorzaak:** Door het coronavirus worden sinds maart 2020 tot nader order geen evenementen georganiseerd. Daarnaast liggen evenementen onder het maatschappelijke vergrootglas.
Kans(cijfer): **3** > 40 %	Gevolg(cijfer): **2** 100.000 - 300.000	**Gevolg/impact:** ▪ Twiske-Waterland levert minder recreatieve diensten; ▪ Het schap mist een cruciale bindingsfactor met het jongere publiek; ▪ Het schap mist van cruciale inkomsten die ten gunste van het beheer en onderhoud zouden komen; ▪ Evenementen organisatoren en ondernemers komen in zwaar weer en voortbestaan is onzeker.
Beheersmaatregel: ▪ Compensatieregeling treffen voor alle getroffen actoren (incl. het recreatieschap); ▪ (Kleine) Evenementen/activiteiten organiseren die passen binnen de mogelijke beperkingen. Dit kan ook inhouden dat met andere dan de huidige evenementenorganisatoren in zee wordt gegaan; ▪ *€ 75.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.*		

6: Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie

Dit risico bevat onzekerheid bij ontwikkelingsmogelijkheden in het recreatieschap. Door de groeiende betrokkenheid en het gestegen wantrouwen jegens de overheid komen overheidsontwikkelingen steeds meer onder het maatschappelijke vergrootglas te liggen. Wanneer ontwikkelingen meer aandacht op zich gericht krijgen zal dit invloed hebben op de lengte en uitkomst van het ontwikkelproces.

Risico/kans: Onzekerheid bij ontwikkelingen in het recreatiegebied		**Oorzaak:** Door de groeiende betrokkenheid en het gestegen wantrouwen jegens de overheid komen overheidsontwikkelingen steeds meer onder het maatschappelijke vergrootglas te liggen.
Kans(cijfer): **3** > 40 %	Gevolg(cijfer): **2** 100.000 - 300.000	**Gevolg/impact:** ▪ Vertraging bij ontwikkelingen; ▪ Meer omgevingsmanagement; ▪ Geen ruimte voor ondernemers; ▪ Geen doorontwikkeling van het gebied het beheer en onderhoud zouden komen; ▪ Onzeker bestaansrecht.
Beheersmaatregel: ▪ Bestuurlijk portefeuillehouder "ontwikkeling" benoemen; ▪ Stakeholders betrokken houden; ▪ Focus inbouwen bij het participatieproces van het uitvoeringsprogramma; ▪ *€ 50.000 reserveren voor het weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.*		

Berekening gewenst weerstandsvermogen

De kwantificering van de risico's leidt tot een gewenst weerstandsvermogen van € 427.400, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Bij deze berekening is rekening gehouden met de niet in detail uitgewerkte risico's.

Risico	Kans(factor)	Gewenst weerstandsvermogen
1: Overmacht Optreden extreem weer, brand, (vogel)ziektes en plagen, flora en fauna en (drugs)dumpingen:	> 40% (0,50)	€ 150.000
2. Geen (grootschalige) evenementen (corona)	> 40% (0,50)	€ 75.000
6: Onzekerheid over ontwikkelingen door veranderende maatschappelijke perceptie	> 40% (0,50)	€ 50.000
Overige risico's		€ 152.400
Totaal		**€ 427.400**

Vorig jaar werden er twaalf risico's geïnventariseerd en was het benodigde weerstandsvermogen € 413.000.

Het gewenste/ benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks herzien, omdat de risico's en de omvang jaarlijks kunnen wijzigen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd over belangrijke nieuwe risico's.